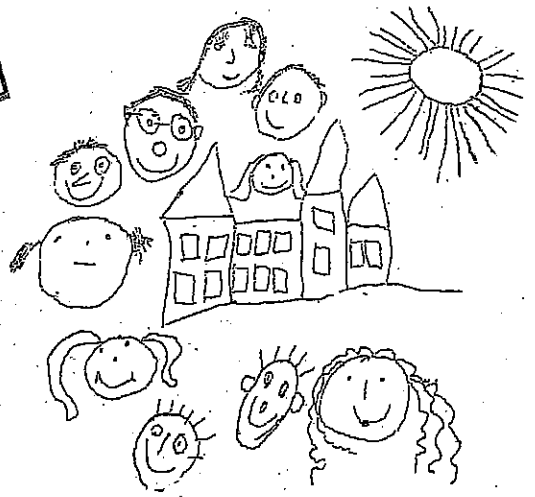

PASACIŅA

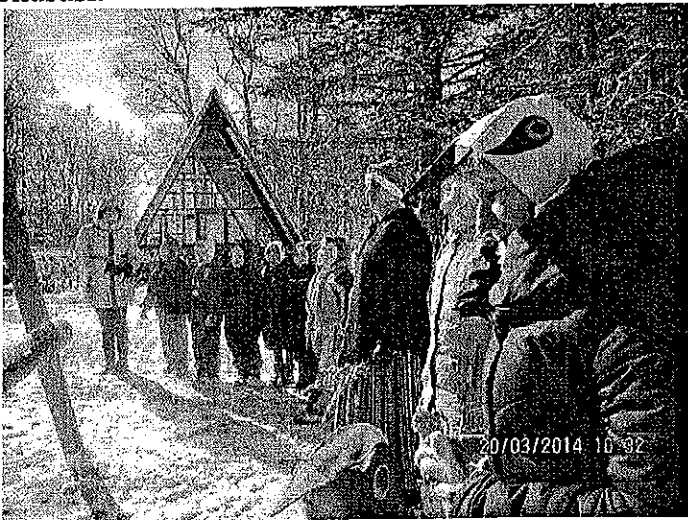

Nr.114 2014.gada martā
CENA: DIVI PALDIES

www.pasacina.beverina.lv

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☺☺

✓ *Laikā, kad diena ir vienādā garumā ar nakti, PII „Pasaciņa” svin Saules svētkus – pavasara saulgriežus jeb Lielo dienu. 20.marts – pirmā pavasara diena sagādāja mums visiem sniegotu pārsteigumu. Nevis „Lieldienas rītā ziedēj’ zaļa zālīte”, bet gan „dziļi sniegi, īsas kājas”! Šogad mums bija iespēja vienlaikus nosvinēt simbolisku ziemas aiziešanu un īstu pavasara atnākšanu, jo pēcpusdienā, kad iestājās astronomiskais pavasaris, sniega sega siltajā saulē jau bija gandrīz nokususi.*

Pavasaris sajūtās mums atnāca jau ap Meteņa laiku, bet pavasaris dabā iestājās februāra beigās ar pavasara vēstnešu - gājputnu atlidošanu. Arī *Pasacēni*, kā gājputni un nometnieki, pulcējās ap Lielās dienas šūpolēm. Košās galvas maskās un skanīgās balsīs saucot visus putnus „caur krūmu krūmiem”, lai tie atgriežas savās ligzdās.

Svinot Lielo dienu, liela nozīme ir rituāliem. Tā kā Lielā diena ir saulgriežu punkts, kad Saule „šūpojas”, tad neatņemama izdarība ir šūpoļu kāršana un šūpošanās. *Pasacēni* „šūpojās augstu”, lai visu gadu nenāktu miegs, lai odi un visādi citādi knišļi nekostu, lai palīdzētu Saulei iešūpoties un tai būtu vieglāk uzkāpt debesu kalnā līdz pašai augšai. *Pasacēni* būs veseli un stipri visu gadu, jo saņēma pūpolu zaru pērienu ar vēlējumiem: „Apaļš kā pūpols, vesels kā rutks!”

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☺☺

„Veselība iekšā, slimība ārā!”

Arī olu krāsošana, olu ripināšana un olu kaujas ir „Pasaciņas” saimes Lielās dienas neatņemams rituāls. Raibu raibās olas ripoja „no kalniņa lejiņā”, un acīgie olu ripinātāji vēroja kuram tad ola aizviesies vistālāk. Notika arī sacensības olu nešanā koka karotēs. Šoreiz gan īstās olas aizstājot ar tenisa bumbiņām, jo kad „onkuls kunkuls krīt no beņķa, neviens dakter’s nevar glābt!”

Knallēšanās ar olām vienmēr ir aizraujoša. Olai esot jābūt skaistai un stiprai, jo tā simbolizējo Sauli. Kuram piederot stiprākā ola, tam būšot vairāk spēka. Ticējums vēsta: „Kas olu ēd bez sāls, tas visu vasaru melos”, tāpēc ēdot katrai olai uzkaisījām pa šķipsniņai sāls.

Pasacēni ir moderni ļaudis. Mēs atradām darbības lauciņu Lieldienu zaķim, kurš kā zināms Latvijā ienācis no Viduseiropas un sniegotā rotaļu laukumā noorganizējām Lieldienu zaķa parauglēcienus ar „ausainām strausa olām” un kopā ar folkloras kopas „Stutes” vadītāju Uldi Punkstiņu, skanīgos folkmūzikas ritmos ģitāras pavadījumā, izdziedājām Lielajai dienai piederīgās dziesmas.

Vienmēr, kamēr vien Zeme griezīsies ap Sauli, mīsies gadalaiki un būs saulgrieži, un „agri lēks saulīte Lieldienas rītā”.

Inetas teksts, Janas un Ievas foto

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☺☺

✓ 21. un 22.martā Valmierā notika seminārs „Ritma rotaļas un muzikālās darbības loma bērnu runas un intelektuālajā attīstībā”, ko apmeklēja mūzikas skolotāja Ieva un sporta skolotāja Anita. Semināru vadīja **Baiba Brice** mūzikas un ORFF metodikas pedagoģe, grāmatu autore, pirmsskolas izglītības mūzikas skolotāja.

Vai zināt, ka:

* Muzikālā darbība visvairāk attīsta cilvēka smadzenes, jo darbojoties mūzikā iesaistās ļoti liela smadzeņu daļa. Viena daļa apstrādā ritmu, cita tempu, cita polifoniju utt. Lielākā aktivitāte paveras šajās smadzeņu zonās – **kallozā ķermeņa daļa** (tā savieno labo un kreiso puslodi. Šo daļu ļoti attīsta krusteniskās kustības un tās vajadzētu trenēt katru dienu!), **motorais kortekss** (kustība, ritms, dejošana, instrumentu spēle), **prefrontālais kortekss** (smadzeņu garoza - gaidu iemiestošana, novērtējums, apmierinātība ar gaidām), **mezolimbiskās sistēmas kodols** un **amigdala** (mandeļveida ķermenis - emocionālās reakcijas uz mūziku), **sensorais kortekss** (taktilās izjūtas spēlējot instrumentu un dejojot), **auditorais kortekss** (skaņu uztvere un toņu analīze), **hipokamps** (muzikālā atmiņa, iepriekšējā muzikālā pieredze, konteksts), **vizuālais kortekss** (mūzikas lasīšana no lapas, mūziķa uzlūkošana un informācijas apstrāde), **smadzenītes** (ritma kustība, dejošana, emocionālās reakcijas uz mūziku, instrumenta spēle) Avots: www.rigabrain.com

•Darbojoties mūzikā vienlaikus esam pagātnē, tagadnē un nākotnē.

•Ja māte, gaidot mazuli, mērķtiecīgi mazajam dzied, muzicē, tad ļoti labi attīstās bērna ritma izjūta. Jāklausa un jārada mūzika, kas mammai pašai patīk, tad tā patīks arī bērniņam.

•Slikti attīstīta ritma izjūta bērniem dod arī sliktu laika izjūtu (vēlāk bērns var kavēt skolā stundas utt.) Pieaugušajiem slikti attīstīta ritma izjūta var būt traucēklis intīmajā dzīvē.

•Ritma rotaļas palīdz attīstīt bērna valodu. Ikvienā pantā, rotaļā mēs bagātinām vārdu krājumu, bet mums ir jāpārlicinās, vai bērns saprot teksta jēgu, piemēram, „maziņi pricāliši” radušies, jo bērns nav saklausījis „mazi, nīpri cāliši”.

•Laika posms līdz 7 gadu vecumam ir visnozīmīgākais – pamats, kas ielikts šai laikā, atstāj iespaidu uz visu dzīvi.

•Austriešu psihologs Žans Piažē ir izpētījis, ka cilvēka runas attīstība sakrīt ar cilvēka muzikalitātes attīstību.

•Muzikālās audzināšanas uzdevums ir attīstīt bērnus intelektuāli, un jo vairāk bērni tiek iesaistīti muzikālās darbībās, jo vairāk darbojas smadzenes un bērni labāk mācās arī visus pārējos priekšmetus.

•Pierādīts, ka muzicējot izdalās laimes hormons **serotonīns** (attiecināms uz jebkuru vecumu).

Lai mums un mūsu bērniem būtu arvien vairāk šādu mūzikā iegūtu laimes hormonu!

Mūzikas skolotāja Ieva

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☺☺

✓ Katru gadu pavasarī sešgadīgie Pasacēni un viņu vecāki dodas ekskursijā uz Kauguru pamatskolu. Bērni, kuri apmeklēs šo skolu, iepazīstas ar savu klases audzinātāju, bet tie, kuru izglītības ceļš vedīs uz citu pusi, brauc raudzīt, kāda skola izskatās, ko tajā dara.

27.marta pēcpusdiena pie skolotājas Jutas Šmites

Ievas foto

✓ 5-gadnieku stāsts Dacei „Ko es zinu par putniem”

Adrija: Pavasarī gājputni atgriežas no siltajām zemēm. Gājputns ir stārķis. Putni māc lidot. Putni dara labu darbu – ķer kukaiņus. Man vislabāk patīk zilītes, jo pa ziemu paliek pie mums. Es ziemā baroju putniņus. Devu speķi.

Sindija: No siltajām zemēm atlidos stārķi, dzērves, gulbji. Strazdiņš jau ir atlidojis, jo pastaigā redzējām kā meklēja ko ēdamu. Pazīstu arī mājputnus – vistas, gaili, cālēnus, zosis. Pastaigā tos redzam pie mājām. Pazīstu arī nometniekus – dzeni, žagatu, zvirbulīti.

Toms: Zinu, ka stārķi lido uz siltajām zemēm. Rudenī viņi aizlido un pavasarī atgriežas. Siltajās zemēs stārķis uztaisa sev jaunas mājas. Kaut kādi putni, kas lido uz siltajām zemēm, ir gājputni. Ir putni, kas paliek vienmēr Latvijā. Arī pūces paliek Latvijā. Man vislabāk patīk stārķis. Ir arī melni stārķi, tie dzīvo mežā un tie kādreiz var izmirt.

Mārcis: Labi, ka pasaulē ir putni. Viņi māc dziedāt, viņi smuki izskatās. Strazdam ir melnas, spīdīgas spalvas. Stārķis ir balts ar melnām spalvām. Mēs ar tēti ejam uz ezermalu skatīties pīles. Pīļu tētis ir smukāks, bet mamma ir brūna. Tas tāpēc, lai varētu nomaskēties, lai nenozog bērnus.

Sandijs: Es esmu redzējis vārnu, dzeni, zvirbuļus. Zvirbuļi sēž krūmos un bļautās – skaļi čiepst. Zvirbuļi ir nometnieki. Putni, kuri lido uz siltajām zemēm ir gājputni. Zinu stārķi, strazdu. Strazds māc svilpot. Mēs ar mammu pilsētā barojam pīles ar maizi. Viņas māc šļakstīties ar spārniem.

Oksana: Katram putnam ir sava dziesma. Putni māc pēkšķināt, svilpot, ūjināt, dziedāt. Ir gājputni un ir tādi, kuri ziemā dzīvo Latvijā. Man vislabāk patīk stārķis, jo viņam ir garas kājas un spalvas divās krāsās – baltā un melnā.

"PASACIŅAS" TĒMA ☺☺☺☺

Vai vajag bērnu mācīt jau no dzimšanas?

12 dienas no apaugļošanās brīža cilvēka embrijs ir pietiekami liels, lai varētu izšķirt, kur ir viņa smadzenes. No šā brīža tās aug un attīstās neticamā ātrumā, taču ar tieksmi šim ātrumam samazināties. Pamatos šis process nobeidzas 8 gadu vecumā. Dzimšanas brīdī bērna smadzenes sastāda 11% no ķermeņa masas, bet pieaugušam cilvēkam tikai 2,5%.

Vecumā starp 8 un 80 gadiem mūsu smadzenes izaug mazāk nekā tas notiek viena gada laikā vecumā starp 7 un 8 gadiem (kas ir pats lēnākais augšanas posms vecumā no 1 līdz 8 gadiem).

Bērnā piedzimstot, ir nobrieduši 25% nervu sistēmas šūnu, bet smadzeņu daļās, kas koordinē kustības un regulē atmiņu, tikai 10 līdz 20% šūnu. Tas nozīmē, ka dzimstot bērns ir izveidojies par 25% un tur Jūs neko nevarat mainīt. Toties atlikušos 75% viņa domāšanas, kustību veiklības, uztveres asuma un atmiņas jūs spējat ietekmēt.

Jaundzimušā smadzeņu elektriskās aktivitātes pieraksti liecina, ka starp dažādajiem smadzeņu laukiem vēl nepastāv sakari. Apkārtējās vides apstākļi, izraisot emocijas, liek bērnam ar fizisku kustību tiekties pēc patīkamā un māca izvairīties no nepatīkamā. Tā tie vada nervu šūnu savstarpējo sakaru attīstību, kas visātrāk nodibinās kustību un redzes centros. Jūs bērnam varat palīdzēt pilnvērtīgi attīstīties, jau no dzimšanas sagādājot iespējas brīvi kustēties un vērot.

Tā kā bērna apmācība skolā sākas 6 gadu vecumā, varētu domāt, ka šīnī vecumā bērns arī sāk mācīties. Īstenībā bērns sāk mācīties daudz agrāk - tūlīt pēc dzimšanas. Pirmajā gadā bērns apgūst visas tās daudzās lietas, kas atrodas mājās un ko ikdienā jūs pat vairs neievērojat: mēbeles, saimniecības piederumi, grāmatas, gaismas slēdzis vai grīdas sprauga, nemaz nerunājot par spoguļi, šujmašīnu vai televizoru, kas katrs par sevi mazulim ir vesela pasaule. Līdz skolas vecumam viņš ir ieguvis tik milzīgu daudzumu informācijas, ka, iespējams, tik daudz viņš neapgūs pat visas pārējās dzīves laikā. Mazi bērni tik daudz guļ arī tāpēc, ka miegā viņu augošās smadzenes pārstrādā un ieglabā atmiņā jaunapgūto. Līdz 6 gadu vecumam viņš ir apguvis pamatzināšanas par sevi, savu ģimeni un pasauli sev apkārt. Viņam ir savas attiecības ar dažādiem cilvēkiem. Viņš ir iemācījies vismaz vienu valodu. Un tas viss ir apgūts bez īpašas piepūles, bieži zināšanas iegūstot nejauši.

Jaundzimušais daudzējādā ziņā atgādina tukšu datoru. Tukšs dators spēj uzreiz, bez piepūles uzņemt lielu daudzumu informācijas, arī bērns to spēj. Dators spēj informāciju grupēt pēc parametriem, arī bērns. Dators spēj šo informāciju noglabāt ilgstošajā un pagaidu atmiņā, arī bērns. Dators nesniedz atbildi, ja nav ievadīta pamatinformācija, uz kuras balstās uzdotais jautājums, to nevar arī bērns. Ja ievadīta pietiekama pamatinformācija, mašīna dod pareizas atbildes un

"PASACIŅAS" TĒMA ☺☺☺☺

spriedumus. Mašīna pieņem visu informāciju, nešķirojot, vai tā ir pareiza vai nē. Tas pats notiek ar bērnu. Mašīna neatgrūdi nekādu pareizā formā ievadītu informāciju, arī bērns ne. Ja mašīnā ievada nepareizu informāciju, turpmāk saņemtās uz šās informācijas balstītās atbildes būs nepareizas, tāpat notiks ar bērnu. Tālāk līdzības beidzas. Mašīnā ievadītu informāciju var viegli izdzēst un ievadīt citu. Ar bērnu to izdarīt nevar. **Ja pirmajos 8 gados bērns saņem nepatiesu informāciju, to grūti izdzēst no viņa atmiņas.** Vēlākā izglītība it kā nolako sākotnējo izglītību, bet krīzes situācijā viss lakojušs zūd un cilvēks reaģē kā pieradis. **Ko sēsīm līdz 8 gadu vecumam, to plausim visu atlikušo mūžu.** Tāpēc ir vērts pielikt pūles, lai jau sākumā bērns saņem patiesu un vērtīgu informāciju.

Bērnā augot, spēja bez grūtībām uzņemt informāciju arvien samazinās, taču ar katru dienu pieaug spēja spriest.

Jaundzimušais kustas neapzināti, ja viņam iedod rokā mantiņu, viņš to cieši satver, ja viņu nostāda uz kājām un sasver uz priekšu, viņš soļo utt. Viņš haotiski kustas vienlaikus ar abām kājām un rokām. **Attīstoties domāšanai un uzkrājoties pieredzei, bērna kustības kļūst aizvien apzinātākas un mērķtiecīgākas.** Vērtējot, kā tas notiek, mēs varam spriest par smadzeņu attīstības gaitu. Jo vairāk radīsiet apstākļus, kuros bērns gribēs izpildīt kādu kustību, jo labāk tā izdosies.

Vecāki bieži uzskata - ko tur lieki pūlēties, gan jau agri vai vēl bērns pats sāks velties, rāpot, staigāt, runāt vai rīkoties prātīgi - es arī vēl saku. Jā, jums ir taisnība, to visu viņš, protams, kādreiz sāks, ja vien viņš netiks pilnīgi norobežots no dzīves. Tomēr paskatieties apkārt: ir kustību ziņā atraisīti cilvēki, kam sagādā prieku uzspēlēt bumbu, peldēties vai dejojot; un ir cilvēki, kas ar slēptām ilgām noskatās, kā citi spēlē bumbu, peldas vai dejo. Un cik mazam ir viegli visu to iemācīties, tik lielam grūti. Jūs taču paši zināt.

Šo domu papildinās daži dramatiskāki piemēri, kas parāda, cik lielā mērā vides iespāidi vai to trūkums spēj ietekmēt mazuļu attīstību. Piemēram, cāļiem par audzinātāju var kļūt jebkurš, kas pirmajās 32 stundās pēc izšķīšanās atrodas tiem blakus un izrāda kaut mazāko interesi. Turpretī, ja šajā kritiskajā laikā, kad pastiprināti veidojas sakari starp nervu šūnām, cāļus tur vienus, tie vēlāk audzinātāju nepieņem. Ja bērns tiek šķirts no cilvēciskas vides un audzināšanas līdz apmēram 10 gadu vecumam, viņš kļūst par idiotu ar nepieņemamu sociālo izturēšanos, un vēlāk to mainīt vairs nav iespējams.

Šos dažādos piemērus vieno kopīgs dabas likums - **nervu sistēma attīstās ierobežotā laikā, un attīstās tikai tās spējas, kas tiek pielietotas.** Tāpēc visu to, ko jūs augstu vērtējat cilvēkos, jums savam bērnam ir jāiemāca, kamēr šis process nav beidzies.

Artis Žeigurs, sertificēts bērnu ārsts

<http://www.bernuarsts.lv/index.php?T=2>

„PASACIŅAS” VALODIŅA ☺☺

☺ Piecgadnieki ģērbjas pastaigai. Arī auklīte Inga pošas un velk kājās puszābakus. Sandijs:
- Inga, tu nozāgēji zābakiem augšas!?

☺ Piecgadīgo bērnu grupā pamodusies muša. Oksana un Sandijs to cītīgi aplūko. Pēkšņi Oksana sauc:

- Audzinātāj! Sandijs *nomirināja* mušu!

☺ Trīsgadnieki runā par mājdzīvniekiem – kur tie dzīvo, ko tie ēd, kā runā. Linda jautā:

- Kur dzīvo aitiņa?

Atbildes:

- Mežā?

- Savā garžā...

☺ Trešās grupas bērni dodas pastaigā un kārtojas pie pastaigu aukliņas ar cilpiņām. Laura atrod savu cilpiņu un noziņo:

- Es arī piesējos!

☺ Trīsgadnieki uz Lielo dienu gatavojas olu krāsošanai. Atskan jautājums:

- No kurienes nāk olas?

Robijam atbilde gatava:

- No olu kastītes!

„PASACIŅAS” DARBI APRĪLĪ

Apskatāmās tēmas:

- Juku, juku sīki putni...
- Kukaini, ragaini, tev raibi svārki!
- Zied vizbuļi...

✓ *Cālis šķīlas „Pasaciņā”* – mazo dziedātāju atlases konkurss - koncerts 04.04.plkst 15.30

✓ *„Cālis – 2014”* – Beverīnas novada mazo dziedātāju konkurss Trikātas kultūras namā
11.04. plkst. 15.00

✓ *„Metodiskie paņēmieni bērnu kustību aktivitātes sekmēšanai pirmsskolā”* - Kursi Valmieras un novadu pirmsskolas izglītības sporta skolotājiem - 11.04.plkst. 10.00

✓ *„Ganu, ganu zirdziņu Miegupes malā”* – sporta izpriecās - 15.04.plkst.10.30

✓ Valmieras pilsētas un novadu skolu direktoru un PII vadītāju seminārs Valmieras mākslas skolā - 15.04.plkst.10.00

✓ Turpinās akcija *„Vācam makulatūru”*
līdz 15.04.

SVEICAM ✨ ✨ ✨ ✨ ✨ ✨ ✨ ✨

Taurenim modušies spārni.

Tik plāni, tik trausli...

Liepās pumpuri rosās,

Degunus slienot pret sauli.

Zeme dzīvības sulas pilna

Kā mātes krūts.

Arājs meklē arklu,

Kaut kur smaržo pēc kūts.

Kamene nomaldījies

Zumina basā.

Dieviņš stāv basiņām rasā,

Pin saulītei sudraba

Lentītes matos,

Un dvēseli apņem

Svēta līksme

Kā zemi krāsaina varavīksne.

Pavasaris.

/Autors nezināms/

DZIMŠANAS DIENĀ

SARMĪTI JEKALI	12.04.
VALENTĪNU SAKTIŅU	13.04.
KATI ENIJU ROZĪTI	23.04.
LORETU ANDRUPI	24.04.
ROBIJU ŠMITU	30.04.

VĀRDA DIENĀ

DAIRU	03.04.
DANIJU	08.04.
EDGARU	08.04.
ANITU	10.04.
LAURU	18.04.

„PASACIŅAS” PALDIES

☺ 4.grupiņas PALDIES:

- *Ances vecākiem* par āboliem un krāsu dāvinājumu
- *Kates mammītei* par kartona kastēm

☺ 6.grupas bērni PALDIES teic *Adrijas māmiņai* par bērzu sulu kūri!